

Stephan Michael Schröder (Hg.). *Studienbibliographie zur Neuskandinavistik*. [Berliner Beiträge zur Skandinavistik, Bd. 7] Berlin: Humboldt-Universität, 1997. 193 Pp. ISBN 3-927229-05-9. DM 29,80

Udgiveren af dette nyttige arbejdsredskab vil være i erindring som forfatter af den kyndige afhandling *Literarischer Spuk* om fantastiske fortællinger i nordisk romantik, publiceret 1994 i samme serie. Hans forord er dateret København 1997, og det grundige værk bærer præg af biblioteksstudier *on location*.

Forordet gør også rede for bogens udvalgskriterier og afgrænsninger. Blandt sidstnævnte er den mest påfaldende, at det næsten udelukkende er studiets litterære side der behandles. Faget Skandinavistik er jo uden for Norden dyrket bredt i gammelfilologisk forstand, omfattende kulturhistorie og samfundskundskab foruden sprog og litteratur. Således blev da også den tilsvarende *Studienbibliographie zur Älteren Skandinavistik* (1991) anlagt, overensstemmende med hvordan de norrøne studier drives i Skandinavien. Imidlertid er en *Studienbibliographie zur skandinavischen Landeskunde* under udarbejdelse ved det berlinske No

specialiteter.

Til gengæld for denne udspecialisering, ikke alene på landområder men på emneområder, er hele faget nordisk litteraturforskning sat ind i en større ramme: den almindelige litteraturvidenskab (derimod ikke den komparative eller europæiske litteraturhistorie). Og denne bliver endda forudgået af en generel indledning om videnskabelig metode og teknik ved udformningen af studieopgaver. Mens denne sidste, i sig selv gavnlige nok, selvsagt er uden særhenblik på skandinavistik (man kunne dog i den forbindelse drøfte omfanget af forudsat kendskab til nordiske forhold, nødvendigheden af at oversætte citater, titler etc.), så er introduktionen til litteraturvidenskab og litteraturteori ligeledes udvalgt uden hensyn til skandinavisk forskningstradition eller materiale. Dette gælder både den 'allgemeine Einführung in die Literaturwissenschaft' (s. 18) og de senere anbragte 'Einführungen in die Literaturtheorie' (s. 66). Derimod rummer afdelingerne med teoretiske antologier og applikationer (s. 68, 69) samt enkeltmetoder (s. 71) visse bidrag fra Norden, ligesom analyseafsnittet (s. 90). De to her medtagne norske arbejder om episke og lyriske strukturer kaldes udtrykkeligt interessante på grund af deres eksempelmateriale (s. 91, 96), men det havde været muligt at anføre adskillige tilsvarende danske og svenske analysesamlinger, som både ville være metodisk og stofmæssigt oplysende for tyske studerende. På lignende måde kunne man blandt de litterære leksika savne firebindsværket *Gyldendals litteraturleksikon* eller Politikens danske opslagsbøger, når dog den kortfattede *Litteraturhåndbogen* er medtaget og kaldes "vor allem durch seinen Bezug auf dänische Beispiele interessant" (s. 134).

Tendensen til at favorisere den tysksprogede faglitteratur forsvares i forordet med det 'realistiske princip', at den forefindes i praksis på bibliotekerne og i boghandelen — altså i flere betydninger er lettere tilgængelig. Men det indrømmes også, at tyske perspektiver eller forskningsresultater fra germanistisk litteraturvidenskab derved ukritisk kan blive overført til nordistikken.

Problemet følger med, når der inddrages teologiske, mytologiske, filosofiske, videnskabsteoretiske og mentalitetshistoriske håndbøger fra de tysksprogede områder. Ikke alene er de uden reference til nordiske forhold, men om en katolsk encyclopædi siges det udtrykkeligt, at

kommentaren til 2. vatikanske koncil, som fylder flere af bindene, er af mindre interesse for skandinavister (s. 136). Af større interesse ville det vel være at se filosofi og videnskabsteori, såvel som psykologi og andre til litteraturstudiet grænsende videnskaber, udformet i Nordens lande og indlejret som strømninger i deres kultur. Den kristne religion er universel, men de former den har antaget inden for svenske og norske missions-retninger, i Grundtvigske eller Kierkegaardske varianter er af direkte både kulturel og litterær betydning.

Den sidste kategori af publikationer, som bogen omfatter, er de rene bogfortegnelser: dels de generelle, dels specialbibliografiene vedrørende litteraturfaget. Her er de lidt inkonsekvent skilt ad, således at de sidstnævnte er anbragt midt inde i hovedafsnittet om 'Literaturwissenschaft' (s. 59), mens de førstnævnte udgør det sidste større afsnit. Afslutningsvis opregnes fagtidsskrifter og kongresbetretninger, og der anføres de biblioteker i Tyskland, Schweiz og Østrig der er specialiseret i Skandinavistik, foruden nationalbibliotekerne i de nordiske hovedstæder og de såkaldte litteratureksportorganisationer sammesteds. Alle indførsler bliver annoteret knapt, men væsentligt og sagligt.

Som helhed betragtet er det en imponerende sagkyndig indsats af de tolv navngivne medarbejdere foruden udgiveren selv. Der er tillige taget højde for den tiltagende digitalisering af materialet. Naturligvis kan der rettes småindvendinger, og da forordskriverne ligefrem beder om at blive gjort opmærksom på fejl eller mangler, skal enkelte sådanne påpeges.

Side 43: nr. 94 Kari Skjønberg er som anført forældet og bør erstattes af G. Klingberg, *Barnlitteraturforskning*, Stockholm 1972 (med bibliografi).

Side 56: nr. 146-47 er værker om mandlig homoseksualitet, som kun strejfer fænomenet hos de skønlitterære forfattere. Det vil svare til at medtage bøger om historie, kunst, topografi etc., som blot tangerer litterære behandlinger af disse emner. Anderledes relevante er de følgende numre 148-49.

Side 119: Fællesregistret i *Dansk biografisk leksikon*s afsluttende bind er misvisende karakteriseret. Det omfatter forgængerne Bricka 1887-1905, *Dansk biografisk Haandleksikon* (1920-26) og

Engelstoft-Dahl (1933-44) foruden den foreliggende 3. udgave.

Side 124: Her kunne som antydnet ovenfor nogle af Politikens danske håndbøger være medtaget, nemlig *Nordisk litteratur før 1914* (1975) med fortegnelser over litteraturhistoriske oversigtsværker, bibliografier og forfatterleksika samt referat af skønlitterære hovedværker; *Danske og udenlandske bogtitler efter 1914* (1977); *Vor tids Hvem skrev hvad. Referatbind* (1971) med handlingsreferater af danske og udenlandske hovedværker efter 1914. Indholdsreferater er ganske vist en æselsbro, men *Kindler* er dog medtaget!

Side 134: Som ligeledes omtalt før kunne *Gyldendals litteraturlæksikon I-IV* (1974) være optaget som dansk sidestykke til Aarnes (412) og *Svenskt litteraturlæksikon* (380).

Side 142: I forlængelse af Munch-Petersens almene bibliografier (430, 434) bør sættes sammes endnu vigtigere specialbibliografi *Nordisk litteraturvidenskab — håndbog til informationssøgning* (Nordinfo publ. 25, Helsingfors 1993).

Smst.: Under stikordet 'Rezeption' savnes R. Fallenstein und C. Hennig, *Rezeption skandinavischer Literatur in Deutschland 1870-1914* (1977), fortsættelse 1915-1980 (I-II 1988).

Side 158: I fortsættelse af svensk dramaregistrering op til 1962 kan anføres H. Kettner, *Dramatik tryckt på svenska 1963-72* (1986) og G. Lundin, *Dramatik på svenska 1973-79* (1988), 1980-87 (s.å.), 1988- (1989-).

Mogens Brøndsted, Odense Universitet